

ปัญหาทางกฎหมายในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาไว้ชั่วคราว
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. 2561 ศึกษาเฉพาะกรณีการไต่สวนคดีร่ำรวยผิดปกติ

รัฐวิทย์ อาคมพิทักษ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2565

บทคัดย่อ

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	ปัญหาทางกฎหมายในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาไว้ชั่วคราว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561
ชื่อผู้เขียน	ศึกษานโยบายการไต่สวนคดีร้ายแรงผิดปกติ
ชื่อปริญญา	นายรัฐวิทย์ อาคมพิทักษ์
ปีการศึกษา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
	2565

ในการดำเนินคดีไต่สวนร้ายแรงผิดปกติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 นั้น มีขั้นตอนกระบวนการที่สำคัญหลายประการ แต่มีกระบวนการหนึ่งซึ่งถือว่ามีความสำคัญ คือ การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาไว้ชั่วคราวระหว่างการไต่สวนคดีร้ายแรงผิดปกติ ซึ่งการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาไว้ชั่วคราวระหว่างการไต่สวนคดีร้ายแรงผิดปกติ มีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ให้มีการโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สิน ในระหว่างการไต่สวนคดีร้ายแรงผิดปกติ และเพื่อให้การตรวจสอบรวมถึงการรับทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้จำนวนทรัพย์สินที่ครบถ้วนหรือมากที่สุดเท่าที่จะตรวจสอบได้

จึงมีปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการยึด หรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาไว้ชั่วคราวระหว่างการไต่สวนคดีร้ายแรงผิดปกติ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 69 (2) ได้กำหนดระยะเวลาในการยึด หรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาไว้ระหว่างการไต่สวนคดีร้ายแรงผิดปกติ ว่าให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันยึดหรืออายัด แต่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงตาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 48 ได้กำหนดระยะเวลาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องไต่สวนให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี และสามารถขยายระยะเวลาการไต่สวนได้อีก 1 ปี ซึ่งรวมแล้วไม่เกิน 3 ปี ทั้งนี้ เว้นแต่จะเป็นคดีที่ต้องประสานงานกับต่างประเทศ จะขยายระยะเวลาออกไปเท่าที่จำเป็นก็ได้ จะเห็นได้ว่าในคดีร้ายแรง

ผิดปกติทั่วไป คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 3 ปี แต่ในทางปฏิบัติการไต่สวนคดีร่ำรวยผิดปกติ ต้องแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานจำนวนมากและต้องประสานข้อมูลจากหลายหน่วยงาน เช่น รวบรวมและตรวจสอบรายการเคลื่อนไหวทางการเงินจากสถาบันการเงิน ตรวจสอบทรัพย์สิน และหนี้สินจากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งหากผู้ถูกกล่าวหา รายใดมีทรัพย์สิน หรือหนี้สินจำนวนมากก็ยิ่งทำให้การไต่สวนใช้เวลานาน เมื่อพิจารณาจากระยะเวลาในการไต่สวนแล้วจะเห็นได้ว่า ระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาชั่วคราวระหว่างการไต่สวนคดีร่ำรวยผิดปกติ กับระยะเวลาในการไต่สวนคดีร่ำรวยผิดปกติไม่สอดคล้องกัน หากคดียังอยู่ระหว่างการไต่สวน แต่พ้นระยะเวลา 1 ปี แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาไว้ชั่วคราวอีกต่อไป ต้องถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งอาจทำให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อน ทรัพย์สิน และอาจทำให้ประสิทธิภาพในการไต่สวนและการบังคับใช้กฎหมายหรือบังคับคดีไม่ได้ประสิทธิภาพ หรืออาจทำให้ในการปฏิบัติงานต้องเกิดความเร่งรีบ และก่อให้เกิดความไม่รัดกุมในการรวบรวมพยานหลักฐาน อาจทำให้ผู้ถูกกล่าวหาโต้แย้งพยานหลักฐานของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอาจทำให้การไต่สวนและริบทรัพย์สินไม่ครบถ้วนได้ นอกจากนี้ การยึดหรืออายัดกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 69 ยังกำหนดให้ต้องมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สินด้วย ซึ่งถ้าไม่มีพฤติการณ์ดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวได้ และหากต้องปรากฏพฤติการณ์ก่อน ซึ่งหมายความว่าต้องรอให้ผู้ถูกกล่าวหาโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สินก่อน ถึงจะสามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้ ก็จะทำให้ทรัพย์สินถูกแปรสภาพยากต่อการติดตาม ซึ่งจะทำให้ราชการได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่สามารถติดตามทรัพย์สินดังกล่าวคืนได้ อีกทั้ง เกี่ยวกับการนี้ที่กล่าวมาทั้ง 2 กรณีนี้หากปรากฏว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มิได้กำหนดมาตรการในการเยียวยาความเสียหายให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีดังกล่าวไว้ด้วย

ดังนั้น การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ค้นคว้าจึงได้เสนอแนะให้มีการแก้ไขกรอบระยะเวลาในการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินให้สอดคล้องกับระยะเวลาในการไต่สวนคดีร่ำรวยผิดปกติของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และแก้ไขหลักเกณฑ์ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อให้การไต่สวนคดีร่ำรวยผิดปกติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงเพิ่มมาตรการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากกระบวนการทั้งสอง

ABSTRACT

Title of Independent Study	The Legal Issue of Temporarily Seizing or Confiscating The Assets The Accused Under Organic Act on Anti-Corruption B.E. 2561 (2018), Specifically in Cases of Abnormal Wealth Investigation
Author	Mr. Rattavit Arkompituk
Degree	Master of Laws
Year	2022

There are many procedures in terms of the preliminary examination in the case of unusual wealth according to the Organic Act on Anti-Corruption B.E.2561; however, there is one of them that is really matter which is the temporarily freezing the assets of the culprit while the case of the unusual wealth is undertaken. The purpose of temporary seizure or the garnishment is to prevent the transfer, transformation, or concealment during the case of unusual wealth is examined and to verify the freezing assets including to the confiscation property to be effectively and correct amount as much as possible.

Therefore, the duration of temporarily freezing the assets is one of the problems under the preliminary examination in the case of unusual wealth. According to the Organic Act on Anti-Corruption B.E.2561 Section 69 (2), the NACC have the power to issue an order of temporary seizure or freezing the property within one year from the date of the seizure or freezing. But in fact, the Organic Act on Anti-Corruption B.E.2561 Section 48 mentioned that the NCC should complete the inquiry and reach an opinion or decision no later than two years and can extend the period of time one more year which is not exceed three years in total unless the case is needed to

cooperate with international agency so that the case might be extended as much as possible to be adequate for the inquiry. It clearly sees that the general case of unusual wealth, the NCC must complete within three years while in practice the case of unusual wealth needs to be investigated and collected the huge amounts of the facts, the evidence including to the cooperation between many agencies such as collect and verify the financial movement from the financial institutions, the account assets, or the liabilities from different institutions. In terms of any culprits have the large amount of assets, the duration of investigation is also prolonged. Under this situation, it obviously sees that the duration of temporarily seizure or freezing the assets is not corresponding to the duration of inquiry in the case of unusual wealth. In case of the case is under the examination but already over one year, the NCC is no longer seizure or freeze the property of the culprit and must drop the seizure or freezing those assets which allow the culprit easily to transfer, move, transform, or conceal their property. As a result, the examination and the enforcement will be not effective since the case must be hustle which can cause the improperly collecting the evidence and lastly lead to the argument of the culprit in terms of the evidence of the NCC and make the inquiry and confiscation of property not complete. Besides, the seizure or the freezing the property under the Organic Act on Anti-Corruption B.E.2561 Section 69 also defined that the alleged culprit should firstly have the indicative or the circumstance to transfer, move, transform, or conceal the property. If not, the NCC is unable to seizure or freeze those property. It means that the seizure or the freezing property will be proceeded when the alleged culprit already transfer, move, transform, or conceal the property so that it will be more difficult to track those property. Therefore, the damage will be incurred to the public service due to the incapability of tracking those property back. In these two cases mentioned above, the Organic Act on Anti-Corruption B.E.2561 defined that there are no remedies or compensations from the damages which come from the seizure or the freezing the property occurred by exercising power of the public officer to the individual.

Thus, the author suggested through this independent study that it should revise the duration or time frame to prosecute the seizure or freezing the property corresponding to the time frame of the preliminary examination in the case of unusual

(7)

wealth of the NCC and it should amend the rules of seizure or freezing the property to be more effective including to the increasing of measure to remedies or compensations which occurred by those two procedures.